

РОЗВИТОК ПРИВАТНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН У КОНТЕКСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Юнін Олександр Сергійович
професор кафедри
цивільного права та процесу,
доктор юридичних наук, доцент

Журавель Валерія Віталіївна
курсант факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВА СПОЖИВАЧІВ НА ОТРИМАННЯ ПРОДУКЦІЇ НАЛЕЖНОЇ ЯКОСТІ

Кожного дня людина вступає у цивільні правовідносини. Частіш за все це відносини купівлі-продажу, відносини з приводу надання послуг, в яких громадянин виступає як споживач продукції, товарів та послуг. Однак сьогодні, на жаль, стало прикрою закономірністю все більше поширення порушень прав споживачів. Підставою для цього, як вказує М.М. Медончак, є насичення українського споживчого ринку в умовах кризи в економіці та фінансовій системі недоброякісною продукцією, що вимагає запровадження жорсткого механізму державного контролю та нагляду [5].

Незважаючи на те, що український Закон «Про захист прав споживачів» був прийнятий одним з перших із країн пострадянського простору, однак його дія не завжди є ефективною, адже дуже часто споживачі стикаються з байдужим та невідповідальним ставленням продавців до виконання своїх обов'язків з надання товарів належної якості. У той же час юридична обізнаність споживачів в Україні має дуже низький рівень. На жаль, майже ніхто з громадян не цікавиться змістом законодавства в цілому та щодо захисту прав споживачів, зокрема для відстоювання власних інтересів у разі їх порушення з боку продавців. Саме тому висвітлення проблемних аспектів захисту прав споживачів в Україні, аналіз законодавства, яке регулює ці відносини, є актуальним питанням сьогодення.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про захист прав споживачів» належна якість товару, роботи або послуги – властивість продукції, яка відповідає вимогам, встановленим для цієї категорії продукції у нормативно-правових актах і нормативних документах, та умовам договору зі споживачем. У ст. 6 Закону міститься перелік обов'язків продавця, що стосуються належної якості продукції: продавець (виробник, виконавець) зобов'язаний передати споживачеві продукцію належної якості, а також надати інформацію про цю продукцію, продавець (виробник, виконавець) на вимогу споживача зобов'язаний надати йому документи, які підтверджують належну якість продукції [6].

Якщо ж споживач (покупець) все ж таки придбав продукцію неналежної якості, то відповідно до ст. 8 Закону України «Про захист прав споживачів», споживач має право вимагати: пропорційного зменшення ціни; безоплатного усунення недоліків товару в розумний строк; відшкодування витрат на усунення недоліків товару.

У разі виявлення протягом встановленого гарантійного строку істотних недоліків, які виникли з вини виробника товару (продавця, виконавця), або фальсифікації товару, підтверджених за необхідності висновком експертизи, споживач, в порядку та у строки, що встановлені законодавством і на підставі обов'язкових для сторін правил чи договору, має право за своїм вибором вимагати від продавця або виробника: розірвання договору та повернення сплаченої за товар грошової суми; вимагати заміни товару на такий же товар або на аналогічний, з числа наявних у продавця (виробника), товар [6].

Вищезазначені вимоги споживач на свій вибір висуває до продавця за місцем купівлі-продажу товару, виготовлювачеві або уповноваженим ними представникам за місцеперебуванням споживача. Продавець, виготовлювач (представник) зобов'язані прийняти товар неналежної якості й задовольнити вимоги споживача [6; 8].

Тобто за Законом України «Про захист прав споживачів» покупець має всі шанси отримати інформацію про продукцію та її якість, а разом з тим і саму продукцію належної якості. Держава (через Закон України «Про захист прав споживачів») регулює відносини

купівлі-продажу, а також охороняє інтереси громадянина, який все ж таки натрапив на продукцію неналежної якості.

За статистикою, з початку 2017 року в Україні оштрафувано 895 правопорушників прав споживачів. Як вказує директор Департаменту захисту споживачів Держпродспоживслужби України Олексій Квасницький, за результатами перевірок до адміністративної відповідальності притягувалися 895 правопорушників, оштрафованих на 126,76 тис. гривень, з яких в добровільному порядку оплачено 111 тис. гривень. Крім цього, до відповідальності, передбаченої Законом України «Про захист прав споживачів», було притягнуто 381 суб'єкта господарювання з накладанням адміністративно-господарських санкцій на суму більше 3,4 млн. гривень, з яких добровільно оплачено 262,9 тис. гривень [1].

Основними порушеннями у сфері захисту прав споживачів, за словами О. Квасницького, є: відсутність своєчасної та повної інформації про продукцію (66%); реалізація товару, строк придатності якого минув (27%); відмова споживачу у реалізації його прав, установлених Законом України «Про захист прав споживачів», при придбанні неякісного товару, наданні послуг (4,3%) [2].

Таким чином, можна дійти висновку що захист прав споживачів є беззаперечно дуже важливим для кожної правової держави. Однак, незважаючи на те, що законодавство України надає споживачам достатньо велику кількість прав стосовно захисту своїх прав на отримання продукції належної якості, здійснення таких прав для споживача наразі є вкрай проблематичним. Саме тому, зважаючи на те, що держава в особі уповноважених органів повинна приділяти особливу увагу здоров'ю та інтересам громадян, вдосконалення чинного законодавства, створення ефективного механізму реалізації прав споживачів стають нагальною потребою сьогодення та потребують негайного вирішення.

1. В Госпродпотребслужбе назвали статистику по нарушениям прав потребителей с начала 2017. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/gosprodpotrebssluzhbe-nazvali-statistiku-narusheniyam.html>.

2. Визначено основні порушення у сфері захисту прав споживачів. URL: <http://yur-gazeta.com/golovna/viznachenno-osnovni-porushennya-u-sferi-zahistu-prav-spozhyvachiv.html>.

3. Єгоричева О.Ю. Цивільно-правова відповідальність за продаж споживачам товарів неналежної якості: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». К., 2014.

4. Кузьміна М. Визначення поняття «якість продукції» та критерії її оцінки. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. № 12.

5. Медончак М.М. Сучасний стан споживача України в умовах кризи. URL: <http://intkonf.org/medonchak-mm-suchasny-stand-spozhyvacha-ukrayini-v-umovah-kryzi/>.

6. Про захист прав споживачів: Закон України від 12 травня 1991 року № 1023-XII (у редакції від 1 січня 2005 року). *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 30.

7. Про схвалення Концепції державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року: Проект Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 червня 2016 р. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Print?lang=uk-UA&id=3e458921--0ee7ca761379>.

8. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV (із змінами і доповненнями). Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Золотухіна Лілія Олександрівна
завідувач кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРАВОВА ПРИРОДА ВИХІДНОЇ ДОПОМОГИ ЯК ГАРАНТІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ПРАЦІВНИКІВ ПРИ ПРИПИНЕННІ ТРУДОВОГО ДОГОВОРУ

Вихідна допомога – невід'ємний атрибут сучасного порядку розірвання трудового договору. Однак вихідна допомога достатньо рідко стає самостійним предметом дослідження наших вчених-трудошуків. Водночас актуальність питання вихідної допомоги у трудовому праві наявна і визначається, зокрема: 1) неоднозначним розумінням правової природи вихідної допомоги; 2) відомим потенціалом вихідної допомоги як правового засобу підтримки працівників, що звільняються; 3) наявністю низки проблем чинного та перспективного правового регулювання відносин, пов'язаних із виплатою вихідної допомоги.

В українській науці трудового права вихідну допомогу відносять, як правило, або до